

lignana, Buzet, Pinguente, Šmarje, Monte, Černiverh, Vertineglio, Operto, Opertle, Portole. J. V.

Novičar iz avstrijskih krajev.

Iz Dunaja 28. febr. * Že dolgo se ne spomnimo Dunajčanje takega slovesnega pogreba kakor je danes bil, ko so ob enem tiste tri otroke pokopali, od katerih je „novičar“ že povedal, da jih je umoril njih lastni oče, nesrečen branjevec, potem pa sebe. Vse se je grozilo nad takim očetom, vse je milovalo nedolžne otroke. Toliko ljudi se je zbralo pri pogrebu, da se je vse terlo, in od vsih krajev so nabirali cvetlice, s katerimi so grobe venčavali. Nekdo je celo podobo otrok izrisal in pa sobo v hiši, kjer se je čveteri umor zgodil, in te podobe so prodajali po mestu na vsih voglih radovednim Dunajčanom.

Iz Tersta 1. marca. —n— Za kratkim pustom, ob katerem so se zadnje dni tudi Terstjanom, kakor sploh Talijanom po večih mestih, po stari šegi možgani grozno zagreli bili, je nastopil resnobni postni čas, kterege so si katoliški pridigarji talijanskega, nemškega in slovenskega jezika izvolili, pobesnivše svojo vernike v staro kolorizo izveščavne vere vpeljati. Vsi pridigarji imajo obilno poslušavcev, pa okoli talijanskega pridigarja, ki je iz kapucinskega reda, se vendar vselej narveč ljudstva zbira. Pa je tudi mož, v besedi tako mogočen, da je malo takih. Lepa talijansina, na kateri se njegovo podučevanje vsaki delavnik skozi celi postni čas prijetno po cerkvi razlega, se mu snuje tako mično in gladko iz ust, da bi se splačalo talijanski se učiti, samo zavoljo njega. Kakor se govornikom spodobi, ima on jezik svojega naroda popolnoma v svoji oblasti. Rekel bi, da z besedami igra, — kakor in kamor jih koli oberne — vselej se mu udajo, skladajo, priležejo in zadenejo tako lepo, tako mično, tako čedno, da bi se mu zatega del priime „Zlatoustnika“ po pravici spodobilo. Tudi nemški pridigar kaže v djanji, da mora skozi in skozi na vse kraje zmožen biti čistega jezika, kdor hoče pridigarski službi zadostovati. Da pač slovenskim govornikom za to ni mar! Žalibog! da se tolikim že v malo besedah pozna, da jim je slovenščina le prazničen jezik, ki samo ob nedeljah in praznikih na versto pride. Čudno je res to, da (imamo že tudi nekatere izverstne govornike) ravno na Slovenskem se na znanje tistega jezika narmanj gleda, kterege bi vsaki učitelj v svojem podučevanju narizverstniše znati moral. Prižnica vém, da ni učilnica jezika, — al v lični in čedni posodi se nam dobra jéd še bolj prikupuje. Pa pustimo to žalostno resnico, ktera nam je ob enem porok, da bi nekteri naši govorniki v marsikomu veselje do slovenšine popolno zadušili, ako bi jim gladka in šolski izbrušena slovenščina, kakoršna se v sedanjih časopisih in po novejših bukvah bere, ljubezen do sebe ne udihaevala.

Znano je, kako je že nekdanje c. k. deželno poglavarstvo v Terstu za izobraženje sebi področnih Slovencev skerbno vse šolske bukvice na slovenski jezik predstavljati in natiskovati dajalo. Sedanje slavno c. k. namestništvo poznavši ravno tako, česar je slovenskim šolam potreba, je dalo pred dvema letoma po gosp. Alešu, prečastnem dekanu stolne cerkve v Terstu, majhne bukvice kmetijstva za nedeljske teržaške šole spisati. Tiskajo se v Lloydovi tiskarni in bojo ob kratkem dogotovljene; njih cena bo 13 krajearjev.

Temu žlahnemu ravnanju teržaškega poglavarstva ozir šolstva se prileže prav tolažno uzvišenje gosp. Laukotskega na čast šolskega svetnika, kar so „Novice“ ob svojem času že naznanile. Ali tega še one ne vejo, da je ta gospod vsim njemu področnim šolam, posebno pa Slovincem, pravi oče. On občuti živo in spoznava, da je izobraževanje in podučevanje vsakega človeka na njegovem jeziku narbolj naravno, in narbolj spešno; zato si on tudi prizadeva po tem spoznanju svojim šolam pomagati. Bog mu le zdravje ohrani — vse drugo bo že po sreči šlo!

Tukaj v Terstu je očitno viditi, da tergovcu res ni za ničesa družega mar kot za svoj lastni dobiček. Živeža mnogoverstnega gré čez morje za Francoze in Angleže tako na debelo, da se je čuditi, kako so naše dežele kos, toliko teh, jim domá potrebnih stvari pogrešati. Sená na kuve (Würfel) stlačenega, krompirja, moke se v Terst za Krim vsaki dan toliko dovaža, da je čuda: od kod vse to pride; ni pa čuda, od kod dragina domá izvira.

Iz Ljubljane. Juter popoldne bo občni zbor krajnskega zgodovinskega društva. — Na Mirji so te dni, ko so prekopavali neko zemljiše za vert, spet mnogo starin izkopali.

Novičar iz raznih krajev.

C. k. ministerstvo pravosodja je določilo, da tisti na urbarskih in proti odkupu odpravljenih davkih zastali dolgov, kateri so se natekli še le po 1. majniku leta 1848, se ne smejo z eksekucijo izterjevati, ker cesarski patent od 2. sušca 1853 velja le za take zastanke, ki so že pred 1. majnikom 1848 na dolgu ostali, pa še 1. januarja niso plačani bili. Nekdanje gruntne gosposke nimajo pravice od 1. majnika leta 1848 nobenega tacega odpravljenega davka več tirjati; za tega voljo se ob teh plačilih sklenjene sodbe ali pogodbe ne smejo z nikakoršno eksekucijo izterjevati. — Za ogersko deželo je že oklicana začasna postava za družino (za posle), ktera bo letos 1. oktobra se začela. Obsega pa ta postava 43 razdelkov, v katerih so vse dolžnosti posla pa tudi gospodarja razločene; namest navadnega pisma, v ktero je gospodar poslu, kadar je iz službe stopil, zapisal njegovo obnašanje, so predpisane sedaj — in to je prav dobro — poselske bukvice, v ktere bo vsak gospodar, pri katerem je posel služil, zapisoval njegovo zadržanje; tako bo, tako rekoč, celo življenje posla v teh bukvicah zapisano in vsak nov gospodar bo vidil, kakošno družinco si je udingal. Kmali pride tudi za vse druge dežele družinska postava. — Sliši se, da se bo morebiti tudi v našem cesarstvu upeljala tista naprava, kakoršna je na Francozkem in Rusovskem, da take hudodelce, kateri so bili že večkrat kaznovani, pa se nikakor ne dajo poboljšati, izženejo za vés čas življenja v kak ptuj kraj, iz kterege ne morejo več nazaj. — Tudi na Ogorskem, kjer je čedalje več roparske derhali, je po višjem sklepu od 25. p. m. za roparstvo oklicana nagla sodba na smert. — Naj novejšo novico iz Pariza je prinesel telegraf od 3. dneva t. m. časniku „Indep. belg.“, ki pripoveduje, da navskriž-misli, ktere so v drugem zboru na dan stopile, so bile v tretjem zboru (1. sušca) že popolnoma poravnane; „mir je gotov“ — pravi omenjeni časnik — in pred ko ne bo cesar Napoleon že danes v govoru, s katerim bo državni zbor začel, od tega že kakošno besedico zinil“. Tudi „Nord“ — časnik rusovski — terdi danes, da ne bo nobene resne težave zastran sklepa miru. Po tem takem se bo kmali za gotovo kaj zvedilo. Poslanci se snidvajo le trikrat v tednu v zboru: v ponedeljk, sredo in petek; druge dni se vredejejo zapisniki zborov. Izzačetka so bili vražni Parižani enmalo osupnjeni o tem, da je 13 glav (12 poslancev in 1 pisavec) v tem zboru, ker številka 13 je po stari vraži nesrečna številka; — kar pa slišijo, da grejo zbori po sreči, jih ne moti trinajstica toliko več. — Da je zbornica krasno napravljena, smo že povedali; povedati pa še moramo to, da na mizi zraven več družih posod za tinto stoji tudi prazen tintnjak iz časov Napoleona I., kateri vés zlat in srebern velja 16.000 frankov. — Sliši se, če bo pariški zbor mir dognal, bo potem velik europejsk kongres v Parizu za poravnanje vsih europejskih razmer, ktere so že vse drugači memo leta 1815. — Iz Galača v Moldavi se sliši, da je žitna kupčija popolnoma ob tlà; nobeden noče nič kupiti, čeravno je pšenica, koruza in rež padla za 25 odstotkov.